

هویت بخشی شهرهای دوره صفویه از منظر نماد و نشانه (مطالعه موردی: شهر اصفهان)

یاسر فولادیان^۱، سلمی شفائی^۲

^۱ کارشناسی ارشد مرمت

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد سوادکوه

09353349654 Salma_14483@yahoo.com

چکیده:

نماد و نشانه ی شهری را می توان از عناصر اصلی در هویت بخشی به شهر ها برشمرد. اجزایی در محوطه ی شهر که بیانی از هویت، شخصیت، تاریخ و فرهنگ شهر بوده، در شناسایی آن به همگان تاثیر به سزایی دارند. با نگاه بر این مهم که معناگرایی و بیان رمزآلود را می توان از شاخصه های اصلی هنر و معماری اسلامی برشمرد که نشانی از وجود مفاهیم بنیادین دین می نماید، عنوان می کنیم که دولت صفویه که تفکرات شیعی تاثیر عمیق در شکل دهی آن داشت درصدد برپایی آرمانشهری اسلامی برآمد تا آن را چون نماد و تجسمی فضایی از آرای فلسفی و مذهبی خویش درآورد. نماد و نشانه های شهری در این عصر در پایتخت های متعدد صفوی به خصوص اصفهان به وفور دیده می شدند. نشانه های عملکردی، بصری و... که همچنان پای برجا مانده اند، چه بسا دوران صفوی، دوران طلایی در شهرسازی و توسعه ی شهری در ایران نیز به شمار می رود. دورانی که در آن سه رابطه ی انسان با خدا، انسان با انسان و انسان با طبیعت مورد توجه ویژه بوده، روابطی که در نماد و نشانه های معاصر خبری از آن ها نیست.

پژوهش حاضر از نوع کاربردی و جمع آوری آن به صورت اسنادی (کتابخانه ای) بوده، که در آن پس از تعریف کلی نماد و نشانه ها، نگاهی به آن ها در شهرهای اسلامی، به ویژه شهر اصفهان در دوره ی صفویه می پردازیم و تاثیرپذیری شهرهای صفویه از این عناصر مهم شهری را مورد تحلیل و بررسی قرار می دهیم. باشد که نتایج آن کارآمد در بهبود آینده ی شهرهایمان باشد.

کلیدواژه ها: نماد، نشانه، شهر اسلامی، شهرسازی صفویه، اصفهان

مقدمه

شهروند خسته از آشفتگی های بصری به ناگاه در شهر و فضای اطراف خویش در جست و جوی عناصر و پدیده هایی برای رفع حسستگی بصری و روحی خویش است، این جاست که هنر می تواند چاره ساز باشد، وجود هنر در فضاهای شهری بی گمان به تلطیف و زیباسازی محیط خواهد انجامید و شهر